

Vergaderjaar 1988–1989 Nr. 177

16 813 (R 1165)

Wijziging van het Wetboek van Militair Strafrecht in verband met de herziening van het militair tuchtrecht en ter afschaffing van de doodstraf

NADER GEWIJZIGD VOORSTEL VAN RIJKSWET

15 maart 1989

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is in verband met de herziening van het militair tuchtrecht en met het oog op een gescheiden behandeling van militaire straf- en tuchtzaken een aantal wijzigingen aan te brengen in het Wetboek van Militair Strafrecht, en voorts dat de doodstraf in de gehele wetgeving dient te vervallen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, de bepalingen van het Statuut voor het Koninkrijk in acht genomen zijnde, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In het eerste boek van het Wetboek van Militair Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

1. In artikel 6 wordt in de aanhef voor «Wetboek» gelezen: wetboek.
2. In artikel 6 onder a, vervalt het gestelde onder 1° en wordt 2°–5° vernummerd in 1°–4°.
3. Artikel 6, onder b, wordt als volgt gelezen:
  - b. bijkomende straffen:
    - 1°. ontzetting van bepaalde rechten;
    - 2°. ontzegging van bepaalde bevoegdheden.

B

De artikelen 6a, 7, 8 en 9 vervallen.

C

Artikel 11, vierde lid, en artikel 13 vervallen.

D

De artikelen 16, 18 en 19 vervallen.

E

In artikel 21, tweede lid, wordt het gestelde achter de laatste komma als volgt gelezen: hetzij op een andere plaats geschikt tot het ondergaan van straf.

F

De artikelen 23 en 25–32 vervallen.

G

Artikel 34 vervalt.

H

Artikel 35 wordt als volgt gelezen:

Ontzetting van de rechten, vermeld in artikel 28, eerste lid, nos. 1 en 2 van het Wetboek van Strafrecht, kan worden uitgesproken bij veroordeling wegens enig opzettelijk gepleegd misdrijf, in dit wetboek omschreven.

Ontzetting van het recht, vermeld in artikel 28, eerste lid, no. 3 van het Wetboek van Strafrecht, kan worden uitgesproken bij veroordeling tot gevangenisstraf van tenminste een jaar wegens het plegen van een misdrijf als omschreven in het Tweede Boek, Titel I, van dit wetboek.

I

In artikel 35a wordt in plaats van «rechten vermeld onder 1°, 3°, 4° en 5° van artikel 28» gelezen: vermeld in artikel 28, eerste lid, nos. 1–5,.

J

Ingevoegd wordt een artikel, luidende:

Artikel 35b

Ingeval tegen de bestuurder van een motorrijtuig proces-verbaal wordt opgemaakt terzake van overtreding van artikel 163 en 164 van dit wetboek, is artikel 27 van de Wegenverkeerswet van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de in laatstgenoemd artikel omschreven verplichting tot overgifte betrekking heeft op elk aan de bestuurder ingevolge enige binnen het Koninkrijk geldende regeling afgegeven rijbewijs alsmede met het hem in het buitenland uitgereikt internationaal rijbewijs.

Indien artikel 27 van de Wegenverkeerswet wordt toegepast in de Nederlandse Antillen of Aruba, worden onder opsporingsambtenaren in de zin van dat artikel mede begrepen militairen die aldaar zijn aangesteld tot buitengewoon agent van politie.

K

1. In artikel 36, eerste lid, wordt voor «162, 163 of 165» gelezen: 163, 164, 167 of 169.

2. Artikel 36, tweede lid, wordt als volgt gelezen:

Artikel 39, vierde en zevende lid, van de Wegenverkeerswet is van overeenkomstige toepassing.

L

In artikel 36a wordt voor «166» gelezen: 168.

M

Artikel 37 vervalt.

N

De artikelen 40, 41, 44, 45 en 47 vervallen.

O

Titel IV en artikel 49 vervallen.

P

Titel V en artikel 50 vervallen.

Q

Titel VI en de artikelen 51, 52 en 53 vervallen.

R

Artikel 55 vervalt.

S

In artikel 56 wordt in plaats van «98 en 150» gelezen: 100, 109 en 110.

T

1. In artikel 57, eerste lid, wordt in plaats van «elke der in de artikelen 55 en 56 vermelde verjaringstermijnen» gelezen: de in artikel 56 vermelde verjaringstermijn.

2. In het tweede lid wordt in plaats van «een der artikelen 55 of 56» gelezen: artikel 56.

U

In artikel 58 wordt in plaats van «het misdrijf omschreven in artikel 150» gelezen: de misdrijven omschreven in de artikelen 109 en 110.

V

Artikel 59 wordt als volgt gelezen:

De krachtens artikel 59 van de Wet Militaire strafrechtspraak aange-
wezen bevelvoerende militairen kunnen buiten het Koninkrijk of binnen

de territoriale zee onder omstandigheden en in zaken bij algemene maatregel van Rijksbestuur vast te stellen de bevoegdheid uitoefenen, welke in artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht aan de officier van justitie is toegekend. De artikelen 74a en 74b van dat wetboek zijn daarbij van overeenkomstige toepassing.

Bij algemene maatregel van Rijksbestuur worden voorschriften gegeven met betrekking tot de wijze waarop de in het voorgaande lid bedoelde bevoegdheid wordt uitgeoefend.

De bevelvoerende militairen bekleed met de bevoegdheid bedoeld in het eerste lid, maken hiervan gebruik volgens richtlijnen te geven door het openbaar ministerie. Voor zover deze richtlijnen niet zijn uitgevaardigd door de procureur-generaal bij het gerechtshof, behoeven zij diens goedkeuring.

W

1. In artikel 60, eerste lid, onder 2°, wordt in plaats van «, 110 en 150» gelezen: en 110.

2. Artikel 60, tweede lid vervalt.

3. In artikel 61 vervallen de woorden «het eerste van».

X

1. In artikel 62, onder 1°, vervallen de (slot)woorden «of, wat betreft de landstorm, huiswaarts wordt gezonden.»

2. In artikel 62, onder 3°, vervallen de woorden: of beklaagde.

Y

Artikel 63, tweede lid vervalt.

Z

Artikel 64 vervalt.

AA

In artikel 65, eerste lid, eerste volzin, wordt het gestelde achter de laatste komma als volgt gelezen: bij artikel 80 of bij de titels IV–VI en VIII–XI van het tweede boek van dit wetboek, met uitzondering van de artikelen 159–162.

BB

Artikel 68 vervalt.

CC

Artikel 69 wordt als volgt gelezen: Onder schildwacht wordt verstaan iedere militair, die met een door Onze Minister van Defensie vast te stellen wapen uitgerust of van een door Onze Minister van Defensie vast te stellen kenteken voorzien, op post of uitkijk is gesteld.

DD

In artikel 71a wordt in plaats van «artikel 25 en de titels III, IV en V» gelezen de titels III–X en de artikelen 156 en 159–162.

EE

Ingevoegd wordt een artikel, luidende:

Artikel 71b

Voor de toepassing van de artikelen 122, 123, 142, 156 en 159–162 wordt tijd van oorlog mede aanwezig geacht indien de in die artikelen omschreven feiten worden begaan aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig van de krijgsmacht dat zich ergens bevindt waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is.

FF

Artikel 74 vervalt.

GG

1. In artikel 75 wordt in het eerste en tweede lid voor «Wetboek» gelezen: wetboek.

2. In artikel 75, tweede lid, wordt in plaats van «artikelen 82, 108–120, 124, 127, 134, 137–143, 147 en 159» gelezen: titels IV–VI, VIII en IX.

HH

In artikel 75b wordt in plaats van «163, 164 en 167» gelezen: 164, 166 en 169.

II

Artikel 76 vervalt.

ARTIKEL II

In het tweede boek van het Wetboek van Militair Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

In de artikelen 77, 78, 84, 85, 86 en 87 vervallen de woorden «de dood».

B

In artikel 80 vervallen de woorden: of die daartoe samenspannt.

C

Artikel 82 vervalt.

D

Artikel 84, onder 3°, wordt als volgt gelezen:

3°. bij een gevecht met de vijand zijn plicht niet nakomt om met de onder zijn bevelen staande krijgsmacht aan het gevecht deel te nemen of tegenover de vijand stand te houden.

E

Artikel 89 wordt als volgt gelezen:

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft hij die in tijd van oorlog opzettelijk een bevel, gegeven door een daartoe bevoegde militair, niet opvolgt, of opzettelijk een maatregel, door een militair in het belang van de dienst ondernomen of bevolen, belet, belemmert of verijdelt, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht.

Het derde lid van artikel 127 en de artikelen 131, 132 en 150 zijn van overeenkomstige toepassing.

F

Artikel 90 wordt als volgt gelezen:

De samenspanning tot de in de artikelen 84, 85 en 87, tweede lid, omschreven misdrijven wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 83 is toepasselijk.

G

De titels III-V worden vervangen door de volgende titels.

TITEL III. MISDRIJVEN WAARDOOR DE MILITAIR ZICH AAN DE VERVULLING VAN DIENSTVERPLICHTINGEN ONTTREKT

Artikel 96

Met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar wordt gestraft de militair wiens ongeoorloofde afwezigheid in tijd van vrede aan zijn schuld is te wijten:

1°. indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht;

2°. indien de afwezigheid langer dan vier dagen duurt;

3°. indien hij daardoor een reis naar of van een plaats buiten het Koninkrijk of naar een plaats in een ander rijksdeel die, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, is bevolen, geheel of gedeeltelijk niet meemaakt.

Artikel 97

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden wordt gestraft de militair wiens ongeoorloofde afwezigheid in tijd van oorlog aan zijn schuld is te wijten:

1°. indien hij daardoor niet kan deelnemen aan een gevecht met de vijand;

2°. indien hij daardoor een bevolen reis, bedoeld in artikel 96, onder 3°, niet of niet geheel meemaakt;

3°. indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht;

4°. indien de afwezigheid langer dan vier dagen duurt.

Artikel 98

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar wordt gestraft de militair die zich in tijd van vrede schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid:

- 1°. indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht;
- 2°. indien de afwezigheid langer dan vier dagen duurt.

Artikel 99

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft de militair die zich in tijd van oorlog schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid:

- 1°. indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht;
- 2°. indien de afwezigheid langer dan twee dagen duurt.

Artikel 100

Als schuldig aan desertie wordt gestraft de militair:

- 1°. die zich verwijderd met het oogmerk zich voorgoed aan zijn dienstverplichtingen, te onttrekken, het oorlogsgevaar te ontgaan, naar de vijand over te lopen of, zonder daartoe gemachtigd te zijn, bij een andere mogendheid in krijgsdienst te treden;
- 2°. wiens ongeoorloofde afwezigheid in tijd van vrede langer dan dertig, in tijd van oorlog langer dan zeven dagen duurt;
- 3°. die zich schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid en daardoor een bevolen reis, bedoeld in artikel 96, onder 3°, niet of niet geheel meemaakt.

Desertie, in tijd van vrede gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Desertie, in tijd van oorlog gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaar en zes maanden.

Artikel 101

Het maximum der in de artikelen 98–100 gestelde straffen wordt verdubbeld:

- 1°. Indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;
- 2°. indien de schuldige bevelvoerend militair is;
- 3°. indien hij het misdrijf pleegt terwijl hij dienst doet;
- 4°. indien hij zich naar of in het buitenland verwijderd;
- 5°. indien hij, zich van een vaartuig van de krijgsmacht verwijderende, het misdrijf pleegt met behulp van een tot de krijgsmacht behorende sloep of ander licht vaartuig;
- 6°. indien hij het misdrijf pleegt met medeneming van een ten behoeve van de krijgsmacht gebruikt luchtvaartuig of motorvoertuig, wapen of munitie.

Artikel 102

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft:

- 1°. desertie naar de vijand;
- 2°. desertie met het oogmerk om in een door de schuldige aanstaand geachte oorlog van het Koninkrijk met een andere mogendheid of macht bij deze in krijgsdienst te treden.

Artikel 103

De samenspanning tot het in artikel 102 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 104

Naar de onderscheidingen, gemaakt in de artikelen 98–102 en met de daarbij gestelde straffen wordt gestraft de militair die zich opzettelijk door een listige kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsels aan de vervulling van zijn dienstverplichtingen onttrekt of die zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken.

Bij de toepassing van het eerste lid wordt met afwezigheid, bedoeld in de artikelen 98–102, gelijkgesteld de tijd, gedurende welke de militair zijn dienstverplichtingen niet heeft vervuld.

Artikel 105

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft hij die opzettelijk een militair op diens verzoek voor de vervulling van dienstverplichting ongeschikt maakt.

Indien het feit wordt begaan in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren opgelegd.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft wordt gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren opgelegd.

Artikel 106

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar wordt gestraft de militair die zich opzettelijk aan de vervulling van een bepaalde soort van dienstverplichtingen onttrekt of zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de bestrijding van gemeen gevaar voor personen of goederen, dan wel de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren opgelegd.

Artikel 107

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft de militair die zich opzettelijk aan een bijzondere verplichting betreffende de waakzaamheid of veiligheid onttrekt of zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de bestrijding van gemeen gevaar voor personen of goederen, de gereedheid tot het daadwerkelijke uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht, dan wel de veiligheid.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren opgelegd.

Indien het feit wordt gepleegd op een door de vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats, dan wel op een voor de oorlogvoering

essentiële plaats, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 108

Met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden wordt gestraft de militair aan wiens schuld het is te wijten dat hij een bijzondere verplichting betreffende de waakzaamheid of veiligheid niet vervult of niet in staat is te vervullen, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de bestrijding van gemeen gevaar voor personen of goederen, de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht, dan wel de veiligheid.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden opgelegd.

Indien het feit wordt gepleegd op een door de vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats, dan wel op een voor de oorlogvoering essentiële plaats, wordt gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar opgelegd.

Artikel 109

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft de militair die opzettelijk niet voldoet aan een wettige oproeping voor de werkelijke dienst. Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog kan gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren worden opgelegd.

Artikel 110

Met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste negen maanden wordt gestraft de militair aan wiens schuld het is te wijten, dat hij niet voldoet aan een wettige oproeping voor de werkelijke dienst.

Artikel 111

Hij die een verlofpas valselijk opmaakt of vervalst, of die zodanig stuk op een valse naam of voornaam of met aanwijzing van een valse hoedanigheid doet afgeven, met het oogmerk om het te gebruiken of door een militair te doen gebruiken als ware het echt en onvervalst of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft de militair die opzettelijk gebruik maakt van een valse of vervalste verlofpas als ware hij echt en onvervalst of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid.

Artikel 112

De militair die opzettelijk van eens anders reispas, veiligheidskaart, reisorder of verlofpas gebruik maakt, als ware hij de daarin genoemde persoon, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 113

Indien een der misdrijven, omschreven in de artikelen 111 en 112 van dit wetboek of in de artikelen 228, 229 of 231 van het Wetboek van Strafrecht, door een militair in tijd van oorlog wordt gepleegd ten einde

het misdrijf van desertie gemakkelijk te maken, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 114

Onder zich verwijderen wordt in deze titel mede begrepen het zich schuilhouden of zich niet bevinden op de plaats, waar de militair zijn dienstverplichtingen behoort te vervullen.

Onder afwezigheid wordt verstaan het afwezig zijn van de in het vorige lid bedoelde plaats. De afwezigheid wordt geacht te zijn beëindigd op het tijdstip dat de militair wederom ter beschikking van de militaire autoriteiten is.

Onder ongeoorloofde afwezigheid wordt mede begrepen de afwezigheid van de militair die nalatig is geweest in de uitvoering van de door Ons opgelegde verplichtingen of de door Onze Minister vastgestelde regelen voor het geval van verhindering tot dienstverrichting.

TITEL IV. MISDRIJVEN WAARDOOR DE MILITAIR HET FUNCTIONEREN VAN DE KRIJGSMACHT BELEMMERT

Artikel 115

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en negen maanden wordt gestraft de militair die door het stelselmatig niet nakomen van dienstverplichtingen het functioneren van de krijgsmacht belemmert.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren opgelegd.

Artikel 116

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft de militair die het functioneren van de krijgsmacht belemmert door in gezamenlijk verband met een of meer militairen opzettelijk dienstverplichtingen niet na te komen.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren opgelegd.

Artikel 117

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft de militair die opzettelijk wederrechtelijk de uitvoering van enige maatregel belet of belemmert, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

Artikel 118

Als schuldig aan feitelijke insubordinatie wordt met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren gestraft de militair die opzettelijk met geweld of bedreiging met geweld hetzij zich tegen een meerdere in de uitoefening van diens functie verzet, hetzij hem de vrijheid in de uitoefening ontnemt, hetzij hem dwingt enige dienst te verrichten of na te laten.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren, indien het misdrijf

of de daarmee gepaard gaande feitelijkheden enig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien zij de dood ten gevolge hebben.

Artikel 119

Feitelijke insubordinatie, door twee of meer militairen met verenigde krachten gepleegd, wordt als mouterij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij door hem gepleegde feitelijkheden enig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren, indien zij de dood ten gevolge hebben.

Artikel 120

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft:

1°. feitelijke insubordinatie in tijd van oorlog;

2°. mouterij aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig van de krijgsmacht dat zich ergens bevindt waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is.

Artikel 121

De samenspanning tot het in artikel 120 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 122

De militair die opzettelijk met vier of meer andere militairen samschoolt om in vereniging hun plicht te verzaken wordt, indien het tot enige gewelddadigheid of bedreiging daarmee is gekomen, als schuldig aan deelneming aan militaire oproer gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 123

De deelnemer aan samscholing met vier of meer andere militairen om in vereniging hun plicht te verzaken, die tot de orde terugkeert voordat het tot enige gewelddadigheid of bedreiging daarmee is gekomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien de samscholing is gepleegd in tijd van oorlog wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf ten hoogste vijf jaren.

Artikel 124

Ten aanzien van de in deze titel omschreven feiten wordt een troepenafdeling, belast met wacht- en patrouilledienst, of een schildwacht gelijk-

gesteld met een meerdere, behalve in geval het feit is begaan door hem aan wie zij, als zodanig, ondergeschikt zijn.

TITEL V. SCHENDING VAN HET DIENSTBEVEL

Artikel 125

Onder een dienstbevel wordt verstaan een bevel dat enig militair dienstbelang betreft en gegeven is door een daartoe bevoegde meerdere aan een mindere.

Een meerdere is bevoegd in de zin van het eerste lid:

- a. indien hij ingevolge de organisatie in de krijgsmacht een functie vervult boven die van de mindere tot wie het bevel gericht is;
- b. buiten de gevallen als bedoeld onder a, indien hij een bijzondere bevoegdheid tot het geven van dienstbevelen ontleent aan een beschikking van het bevoegd gezag;
- c. buiten de gevallen als bedoeld onder a en b, indien optreden door het geven van een bevel noodzakelijk is.

Artikel 126

De militair die opzettelijk een dienstbevel niet opvolgt, wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;
- 3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 127

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en negen maanden wordt gestraft de militair die opzettelijk een dienstbevel niet opvolgt, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Het maximum der in het eerste en tweede lid gestelde straffen wordt verdubbeld:

- 1°. indien twee of meer personen gezamenlijk het misdrijf plegen;
- 2°. indien de schuldige tevens een andere militair tot het misdrijf aanzet;
- 3°. indien hij het misdrijf pleegt bij een gevecht met de vijand.

Artikel 128

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft de militair die opzettelijk een dienstbevel om aan een gevecht met de vijand deel te nemen, of tegenover deze stand te houden, niet opvolgt.

Artikel 129

De samenhang tot het in artikel 128 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren. Artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 130

De militair aan wiens schuld het is te wijten, dat hij een dienstbevel niet opvolgt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, indien daardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar indien het feit iemands dood ten gevolge heeft;

4°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht en het feit is gepleegd in tijd van oorlog;

5°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien het feit een bevel betrof om aan een gevecht met de vijand deel te nemen of tegenover deze stand te houden.

Artikel 131

Een feit, bedoeld in de artikelen 126–130, is niet strafbaar, indien de bevolen gedraging onrechtmatig is.

Artikel 132

Niet strafbaar is de militair die een feit begaat, genoemd in de artikelen 126–128, indien hij de bevolen gedraging te goeder trouw als onrechtmatig beschouwde.

Artikel 133

Een feit, bedoeld in de artikelen 126–130, is niet strafbaar, indien onderlinge strijdige dienstbevelen zijn gegeven en het niet opgevolgde dienstbevel voorafgaat aan het laatst gehandhaafde.

Artikel 134

Artikel 124 vindt ten aanzien van deze titel overeenkomstige toepassing.

TITEL VI. SCHENDING VAN HET DIENSTVOORSCHRIFT

Artikel 135

Onder dienstvoorschrift wordt verstaan een bij of krachtens algemene maatregel van Rijksbestuur of van bestuur gegeven schriftelijk besluit van algemene strekking dat enig militair dienstbelang betreft en een tot de militair gericht ge- of verbod bevat.

Artikel 136

De militair die opzettelijk een dienstvoorschrift niet opvolgt wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en negen maanden, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat

aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

4°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Indien het feit bedoeld onder 1° is gepleegd in tijd van oorlog, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 137

De militair aan wiens schuld het is te wijten, dat hij een dienstvoorschrift niet opvolgt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, indien daardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;

3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft;

4°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht en het feit is gepleegd in tijd van oorlog.

Artikel 138

Een feit, bedoeld in een van beide voorgaande artikelen, is niet strafbaar indien een van het dienstvoorschrift afwijkend dienstbevel is opgevolgd.

TITEL VII. DIENSTWEIGERING

Artikel 139

De militair die weigert of opzettelijk nalaat iedere dienst, van welke soort ook, te verrichten wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

TITEL VIII. MISDRIJVEN TEGEN DE PERSOON

Artikel 140

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft de militair die opzettelijk een andere militair of iemand, die anderszins bij of ten behoeve van de krijgsmacht werkzaam is, feitelijk bedreigt met geweld of feitelijk aanrandt.

Artikel 141

Indien een in de artikelen 300–303 van het Wetboek van Strafrecht bedoeld misdrijf door een militair wordt gepleegd tegen een andere

militair of iemand, die anderszins bij of ten behoeve van de krijgsmacht werkzaam is, kunnen de in die artikelen bepaalde straffen met een derde worden verhoogd.

Artikel 142

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren worden gestraft de militairen die in tijd van oorlog met vereende krachten geweld tegen een of meer personen plegen en bij het plegen van het feit misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun als militair gegeven.

Met gelijke straf worden gestraft de in artikel 2 van de Wet militaire strafrechtspraak genoemde personen die gelijke handelingen plegen en daarbij misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun door hun betrekking tot de krijgsmacht gegeven.

Artikel 81 van het Wetboek van Strafrecht blijft buiten toepassing.

Artikel 143

Hij, die geweld pleegt tegen een dode, zieke of gewonde, behorende tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Onder hen, die behoren tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen, worden voor de toepassing van dit artikel gerekend allen, die bij deze krijgsmacht in dienstbetrekking zijn of haar met toestemming van de militaire overheid vergezellen of volgen.

TITEL IX. AMBTSMISDRUJVEN

Artikel 144

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft hij die opzettelijk een mededeling, die hij uit hoofde van zijn ambt moet doen, niet of onjuist doet, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de veiligheid van de Staat dan wel de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht.

Indien het feit wordt gepleegd in tijd van oorlog wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 145

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft hij aan wiens schuld het is te wijten dat hij in tijd van oorlog een mededeling, die hij uit hoofde van zijn ambt moet doen, niet of onjuist doet, indien als rechtstreeks en onmiddellijk gevolg daarvan schade ontstaat aan of te duchten is voor de veiligheid van de Staat dan wel de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie of oefening van enig onderdeel van de krijgsmacht.

Artikel 146

Indien het in artikel 365 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijf wordt gepleegd door een militair kan de in dat artikel bepaalde straf met een derde worden verhoogd.

Artikel 147

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft de

militair die een andere militair opzettelijk door gift, belofte, bedreiging of misleiding weerhoudt van het doen van een klacht of aangifte ter zake van een strafbaar feit.

Artikel 148

De militair, die opzettelijk toelaat, dat een mindere een misdrijf pleegt, of die, getuige van een door een mindere gepleegd misdrijf, opzettelijk nalaat maatregelen te nemen, voorzover die nodig zijn en van hem kunnen worden gevergd, wordt gestraft als de medeplichtige.

Artikel 149

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden wordt gestraft de militair die opzettelijk nalaat maatregelen te nemen, voorzover die nodig zijn en kunnen worden gevergd, indien een onder bevelen staande militair, naar hij redelijkerwijs moet vermoeden, een misdrijf pleegt of voornemens is te plegen.

Artikel 150

De militair die opzettelijk een mindere een bevel geeft, inhoudende het plegen van een misdrijf, wordt, indien het bevel is uitgevoerd, als dader van dat misdrijf gestraft.

Indien een bevel als in het eerste lid bedoeld niet is uitgevoerd, wordt de meerdere gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren, echter met dien verstande dat nooit een zwaardere straf mag worden uitgesproken dan terzake van poging tot het bevolen misdrijf, of, indien zodanige poging niet strafbaar is, terzake van het misdrijf zelf kan worden opgelegd.

TITEL X. MISDRIJVEN TEGEN DE OPENBARE ORDE

Artikel 151

Hij die kennis draagt van enige in dit wetboek strafbaar gestelde samenspanning tot misdrijf of van voornemen tot het plegen van een misdrijf ter zake waarvan levenslange gevangenisstraf kan worden opgelegd of van een misdrijf tegen de veiligheid van de Staat, desertie in tijd van oorlog, feitelijke insubordinatie of militair oproer, en op een tijdstip, waarop het begaan van een misdrijf nog kan worden voorkomen, opzettelijk nalaat daarvan tijdig kennis te geven het zij aan de overheid, hetzij aan de bedreigde, wordt indien het misdrijf is gevolgd, gestraft als de medeplichtige.

Met gelijke straf wordt gestraft hij die kennis draagt van enig in het eerste lid vermeld reeds gepleegd misdrijf, en op een tijdstip, waarop de gevolgen nog kunnen worden afgewend, opzettelijk nalaat daarvan kennis te doen.

Artikel 152

Het vorig artikel is niet van toepassing op hem die door de kennisgeving gevaar voor een strafvervolgung zou doen ontstaan voor zichzelf, voor een van zijn bloedverwanten of aangehuwden in de rechte lijn of in de tweede of derde graad van de zijlijn, voor zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot, of voor een ander, bij wiens vervolging hij zich, uit hoofde van zijn ambt of beroep, van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschonen.

Artikel 153

Hij die, mondeling of bij geschrifte, een militair opruit tot enig misdrijf, in dit wetboek omschreven of door hem te begaan onder een der in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht vermelde omstandigheden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien de opruiing betreft een der misdrijven omschreven in de artikelen 92–101 of 121 van het Wetboek van Strafrecht, desertie, strafbare schending van een dienstbevel in tijd van oorlog, muiterij of militair oproer buiten tijd van oorlog.

De schuldige wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren:

1°. indien de opruiing geschiedt in tijd van oorlog en zij betreft een der in de artikelen 92 en 93 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven, militair verraad, desertie in een der artikel 102 omschreven gevallen, schending van een dienstbevel als bedoeld in artikel 128, muiterij, militair oproer of een der in de artikelen 142 en 160 omschreven misdrijven;

2°. indien de opruiing geschiedt aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht, zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, en zij muiterij of militair oproer betreft.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die een der in dit artikel vermelde geschriften, waarvan hij de inhoud kent, verspreidt, tentoonstelt, aanslaat of ter verspreiding in voorraad heeft.

H

De titels VI en VII worden samengevoegd tot één nieuwe titel waarvan het opschrift wordt gelezen:

TITEL XI. MISDRIJVEN MET BETREKKING TOT GOEDEREN

I

De artikelen 151 en 152 worden vernummerd tot 154 en 155.

J

Artikel 153 wordt vernummerd tot 156, en als volgt gelezen:

Artikel 156

Met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren wordt, als schuldig aan plundering, gestraft:

1°. de militair die in tijd van oorlog bij het plegen van diefstal misbruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel, hem als militair gegeven;

2°. de persoon, behorende tot de in artikel 2 van de Wet militaire strafrechtspraak genoemden, die bij het plegen van diefstal misbruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel, hem door zijn betrekking tot de krijgsmacht gegeven;

3°. hij die diefstal pleegt aan of tegen een dode, zieke of verwonde, behorende tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen. Onder hen, die behoren tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen, worden voor de toepassing van deze bepaling gerekend allen, die bij deze krijgsmacht in dienstbetrekking zijn of haar met toestemming van de militaire overheid vergezellen of volgen.

Indien het feit gepleegd is door een of meer verenigde personen, worden de schuldigen gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

K

Artikel 155 vervalt.

L

Artikel 156 vervalt.

M

Artikel 159 wordt als volgt gelezen:

Artikel 159

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een dier, dat ten behoeve van de krijgsmacht wordt gebruikt, doodt, mishandelt, voor de dienst ongeschikt maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien hij het feit pleegt in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren opgelegd.

N

Ingevoegd wordt een artikel, luidende:

Artikel 160

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren worden gestraft de militairen die in tijd van oorlog met verenigde krachten opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of gedeeltelijk aan een ander toebehoort, vernielen, beschadigen, onbruikbaar maken of wegmaken, en bij het plegen van dat feit misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun als militair gegeven.

Met gelijke straf worden gestraft de in artikel 2 van de Wet militaire strafrechtspraak genoemde personen die gelijke handelingen plegen en daarbij misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun door hun betrekking tot de krijgsmacht gegeven.

Artikel 81 van het Wetboek van Strafrecht blijft buiten toepassing.

O

1. In artikel 160 wordt voor «wederrechtelijk en opzettelijk» gelezen: opzettelijk en wederrechtelijk.

2. De artikelen 160 en 161 worden vernummerd tot 161 en 162, en beide als volgt gewijzigd:

In plaats van «tot op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende, die» wordt gelezen: die in tijd van oorlog.

P

1. Titel VIII wordt vernummerd tot titel XII, en de artikelen 162–164 worden vernummerd tot 163–166.

2. In het ingevolge het bovenstaande tot artikel 165 vernummerde artikel worden de woorden «de artikelen 162 en 163» vervangen door: de artikelen 163 en 164.

ARTIKEL III

In het derde boek van het Wetboek van Militair Strafrecht vervalt artikel 167a en worden de artikelen 165–168 vernummerd tot 167–170.

ARTIKEL IV

In het tweede en derde boek van het Wetboek van Militair Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In artikel 77, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
2. In artikel 78 wordt na «ten hoogste twintig jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
3. In artikel 80 vervalt het leesteken aan het slot van dat artikel. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
4. In artikel 81 vervalt het leesteken aan het slot van dat artikel. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
5. Van artikel 84 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft de militair die in tijd van oorlog opzettelijk:
6. Van artikel 85 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft:
7. Van artikel 86, eerste lid, wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft:
In artikel 86, tweede lid, wordt na «ten hoogste twintig jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
8. In artikel 87, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
In artikel 87, tweede lid, wordt na «ten hoogste twintig jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
9. Van artikel 88 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft:
10. In artikel 89, eerste lid, wordt na «ten hoogste vier jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
11. In artikel 90, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
12. In artikel 94, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 94, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
13. In artikel 95, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 95, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
14. Van artikel 96 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie wordt gestraft de militair wiens ongeoorloofde afwezigheid in tijd van oorlog aan zijn schuld is te wijten:
15. Van artikel 97 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft de militair wiens ongeoorloofde afwezigheid in tijd van oorlog aan zijn schuld is te wijten:

16. Van artikel 98 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie wordt gestraft de militair die zich in tijd van vrede schuldig maakt aan opzettelijke ongehoorzaamheid:
17. Van artikel 99 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft de militair die zich in tijd van oorlog schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid.
18. In artikel 100, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 100, derde lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
19. In artikel 101 wordt in plaats van «straffen» gelezen: gevangenisstraffen.
20. Van artikel 102 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft.
21. In artikel 103, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
22. In artikel 105, eerste lid, wordt na «ten hoogste twee jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 105, tweede lid, wordt na «ten hoogste vier jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 105, derde lid, wordt na «ten hoogste zes jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
23. In artikel 106, eerste lid, wordt na «ten hoogste een jaar» ingevoegd: of geldboete van de derde categorie.
In artikel 106, tweede lid, wordt na «ten hoogste zes jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
24. In artikel 107, eerste lid, wordt na «ten hoogste drie jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 107, tweede lid, wordt na «ten hoogste tien jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
In artikel 107, derde lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.
25. In artikel 108, eerste lid, wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden» gelezen: of geldboete van de tweede categorie.
In artikel 108, tweede lid, wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden» gelezen: of geldboete van de derde categorie.
In artikel 108, derde lid, wordt na «ten hoogste een jaar» ingevoegd: of geldboete van de derde categorie.
26. In artikel 109, eerste volzin, wordt na «ten hoogste twee jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
In artikel 109, tweede volzin, wordt na «ten hoogste vijf jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
27. Van artikel 110 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
Met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste negen maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft de militair aan wiens schuld het is te wijten.
28. In artikel 111, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of een geldboete van de vierde categorie.
29. In de artikelen 112 en 113 vervalt het leesteken aan het slot van die artikelen. Daaraan wordt telkens toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.
30. In artikel 115, eerste lid, wordt na «ten hoogste een jaar en negen maanden» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 115, tweede lid wordt na «ten hoogste vier jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

31. In artikel 116, eerste lid, wordt na «ten hoogste drie jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 116, tweede lid, wordt na «ten hoogste acht jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

32. In artikel 117, eerste lid, wordt na «ten hoogste drie jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 117, tweede lid, wordt na «ten hoogste vijftien jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

33. In artikel 118, eerste lid, wordt na «ten hoogste vier jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 118, tweede lid, wordt ingevoegd:

onder 1° na «ten hoogste vijf jaren»: of geldboete van de vierde categorie;

onder 2° na «ten hoogste tien jaren»: of geldboete van de vijfde categorie;

onder 3° na «ten hoogste vijftien jaren»: of geldboete van de vijfde categorie.

34. In artikel 119, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

In artikel 119, tweede lid, wordt ingevoegd:

onder 1° na «ten hoogste tien jaren»: of geldboete van de vijfde categorie;

onder 2° na «ten hoogste vijftien jaren»: of geldboete van de vijfde categorie;

onder 3° na «ten hoogste twintig jaren»: of geldboete van de vijfde categorie.

35. Van artikel 120 wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft:

36. In artikel 121, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

37. In artikel 122, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

In artikel 122, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

38. In artikel 123, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 123, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

39. In artikel 126 wordt ingevoegd:

onder 1° na «ten hoogste twee jaren»: of geldboete van de vierde categorie;

onder 2° na «ten hoogste drie jaren»: of geldboete van de vierde categorie;

onder 3° na «ten hoogste vijf jaren»: of geldboete van de vierde categorie.

40. Van artikel 127, eerste lid, wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en negen maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft de militair die opzettelijk een dienstbevel niet opvolgt,

In artikel 127, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 127, derde lid, wordt in plaats van «straffen» gelezen: gevangenisstraffen.

41. In artikel 128 wordt na «ten hoogste twintig jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

42. In artikel 129, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

43. In artikel 130, onder 1°, wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden» gelezen: of geldboete van de tweede categorie.

In artikel 130 onder 2°, wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden» gelezen: of geldboete van de derde categorie.

In artikel 130, onder 3°, wordt na «ten hoogste een jaar» ingevoegd: of geldboete van de derde categorie.

In artikel 130, onder 4°, wordt na «ten hoogste twee jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 130, onder 5°, wordt na «ten hoogste zes jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

44. In artikel 136, eerste lid, wordt ingevoegd:

onder 1°, na «ten hoogste een jaar en negen maanden»: of geldboete van de vierde categorie;

onder 2°, na «ten hoogste twee jaren»: of geldboete van de vierde categorie;

onder 3°, na «ten hoogste drie jaren»: of geldboete van de vierde categorie;

onder 4°, na «ten hoogste vijf jaren»: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 136, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

45. In artikel 137, onder 1°, wordt in plaats van «ten hoogste zeshonderd gulden» gelezen: of geldboete van de tweede categorie.

In artikel 137, onder 2°, wordt in plaats van «ten hoogste zeshonderd gulden» gelezen: of geldboete van de derde categorie.

In artikel 137, onder 3°, wordt na «ten hoogste een jaar» ingevoegd: of geldboete van de derde categorie.

In artikel 137, onder 4°, wordt na «ten hoogste twee jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

46. In artikel 139, eerste en tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van die leden. Daaraan wordt telkens toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

47. In artikel 140 wordt na «ten hoogste twee jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

48. In artikel 141 wordt in plaats van «straffen» gelezen: gevangenisstraffen.

49. In artikel 142, eerste lid, wordt na «ten hoogste twintig jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

50. In artikel 143, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

51. In artikel 144, eerste lid, wordt na «ten hoogste twee jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 144, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

52. In artikel 145 wordt na «ten hoogste drie jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

53. In artikel 146 wordt in plaats van «straf» gelezen: gevangenisstraf.

54. In artikel 147 wordt na «ten hoogste drie jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

55. In artikel 149 wordt na «ten hoogste zes maanden» ingevoegd: of geldboete van de derde categorie.

56. In artikel 150, tweede lid, wordt na «ten hoogste vijf jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

57. In artikel 153, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

Van artikel 153, tweede lid, wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Van artikel 153, derde lid, wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:
De schuldige wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie.

58. In artikel 154 wordt na «ten hoogste zes jaren» ingevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

59. In artikel 155 wordt na «ten hoogste negen jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

60. Van artikel 156, eerste lid, wordt de eerste zinsnede als volgt gelezen:

Met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt, als schuldig aan plundering, gestraft:

In artikel 156, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

61. In artikel 157, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

62. In artikel 158, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

63. In artikel 159, eerste lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

In artikel 159, tweede lid, vervalt het leesteken aan het slot van dat lid. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

64. In artikel 160, eerste lid, wordt na «ten hoogste twintig jaren» ingevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

65. In artikel 161 vervalt het leesteken aan het slot van dat artikel. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vijfde categorie.

66. In artikel 162 vervalt het leesteken aan het slot van dat artikel. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de vierde categorie.

67. In artikel 163 vervalt het leesteken aan het slot van dat artikel. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de tweede categorie.

68. In artikel 164 vervalt het leesteken aan het slot van dat artikel. Daaraan wordt toegevoegd: of geldboete van de derde categorie.

69. In artikel 166 wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste duizend gulden» gelezen: of geldboete van de tweede categorie.

70. In artikel 167 wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden» gelezen: of geldboete van de tweede categorie.

71. In artikel 168 wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste duizend gulden» gelezen: of geldboete van de derde categorie.

72. In artikel 169 wordt in plaats van «of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden» gelezen: of geldboete van de tweede categorie.

73. In artikel 170, eerste lid, wordt in plaats van «en geldboete van ten hoogste duizend gulden» gelezen: en geldboete van de derde categorie.

ARTIKEL V

Op het tijdstip van inwerkingtreden van deze Rijkswet aanhangige strafzaken betreffende feiten, die op dat tijdstip niet langer strafbaar zijn maar wel een schending van een gedragsregel van de Wet militair tuchtrecht inhouden, worden voorzover zij die feiten betreffen in de stand waarin zij zich bevinden overgedragen aan het gerecht dat ingevolge artikel 81 van de Wet militair tuchtrecht bevoegd is, teneinde door dat gerecht als tuchtfeit te worden behandeld en afgedaan.

ARTIKEL VI

Deze Rijkswet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad, in het Publicatieblad van de Nederlandse Antillen en in het Afkondigingsblad van Aruba zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

De Minister van Defensie,